

Een robot als opvoedhulp

Ook al denk of zeg je dat je als begeleider ergens blanco binnenstapt, zelfs jouw blik kan voor ouders met een verstandelijke beperking als een oordeel voelen. Vanuit die ervaring is robot Floo ontwikkeld, een extra steuntje in de rug voor begeleiders en ouders in de opvoeding.

Ouders en begeleiders van verschillende zorgorganisaties testen momenteel Floo: een robot met een sympathiek gezichtje en een scherm als buik. In dit digitale wezentje kun je op basis van de hulpvraag een personaliseerbare planning, tips en filmpjes zetten. De robot is in te zetten als verlengstuk van de hulpverlening.

Zorgorganisatie SDW is een van de deelnemende organisaties in de testfase van de robot. Lianne Gabriels, unitmanager Kind, Jeugd en Gezin bij

Begeleider Chantal Croonen van het Ouder met kind-project van SDW vult aan: "Die hulpvraag verschilt ook nog eens: het ene gezin wil graag veel hulp en probeert het een beetje uit handen te geven. Vanuit onze werkwijze en visie willen wij het alleen niet overnemen. Dan is het de kunst om te zorgen dat ouders in hun kracht komen te staan. Daarnaast heb je ook gezinnen die de deur opendoen en meewerken 'omdat het

Het apparaat is oordeelloos en heeft meer geduld

SDW vertelt: "Het aantal kinderen in de jeugdhulp is schokkend hard gegroeid de laatste jaren: van 1 op de 27 kinderen naar 1 op de 7 kinderen in de laatste 10 jaar. Met alle samenwerkingspartners rondom het jonge kind waren wij erg op zoek naar iets dat ons kon ondersteunen in die enorme hulpvraag."

moet'. Wij bieden vrijwillige hulpverlening, maar niet iedereen voelt het als vrijwillig. Of ze zeggen 'die begeleider vind ik niet leuk'."

Geen oordeel

"Sommige ouders houden de zorg af en anderen klampen zich juist vast aan hulp. In die verschillende manieren hoe ouders ondersteund willen

worden, zagen we meerwaarde in het toevoegen van een robot die dingen zou kunnen aanvullen in de zorg. Vooral vanuit de gedachte dat een robot geen oordeel geeft," vertelt projectmanager Bastiaan Bervoets van Floo bij Garage2020.

Bij Garage2020 staan de eindgebruikers centraal en ontwikkelen ze samen met hen iets dat zij wenselijk vinden en waar behoefte aan is, 'human centered design'. Garage2020 sluit net als Floo aan bij het programma Kansrijke start en het inzicht dat

de basis hiervan is: dat de eerste 1000 dagen van een kind belangrijk zijn voor een goede hechting. En die hechting is weer een beschermende factor voor de ontwikkeling van kinderen op allerlei vlakken, sociaal emotioneel, cognitief en ook voor hun gezondheid. Bastiaan: “Daar wilden we op aanhaken, zodat je de nieuwe generatie weerbaarder maakt en er uiteindelijk minder jeugdhulp nodig is.”

Bij zorgorganisatie ASVZ is vervolgens met studenten van de TU Delft getest of een robot hierin iets kon betekenen. “We moesten eerst weten: zien ouders er wel iets in om zo’n robot thuis te hebben? Na een test bij mensen in een woonvoorziening vroeg een begeleider aan een ouder: *Wat vond je er nou van?* Toen zei de ouder: *Die robot heeft geen oordeel.* En de begeleider vroeg: *Maar vind je dat wij dat wel hebben, dan?* Waarop de ouder zei: *Nou kijk, jullie zeggen van niet, maar jullie vinden van wel.* Dus ook al kun je er misschien niks aan doen en doe je je best om waardevrij te zijn als begeleider, die blik van een ander mens geeft al een bepaald gevoel. Hier wilden we mee verder. Ook

omdat we zagen dat je door het zelfvertrouwen van ouders te verhogen, hun leervermogen vergroot en mensen beter weten wat ze moeten doen.”

Hippe verwijzer

Dat merken ze in de volgende testfase bij SDW, waar Floo, die inmiddels verder is ontwikkeld, in de praktijk wordt ingezet. Lianne: “Een heel simpel iets waar iemand met een licht verstandelijke beperking baat bij heeft, is herhaling. Natuurlijk hebben alle jonge ouders tig vragen, maar dat is bij de mensen die wij begeleiden nog sterker. En die zorg neemt met Floo af. Ik noem Floo de hippe verwijzer, die bovendien niet verkeerd begrepen kan worden. Want als drie begeleiders hetzelfde vertellen, is de toon elke keer anders. Maar Floo blijft continu hetzelfde zeggen.”

Chantal geeft een voorbeeld. “Met de inzet van Floo merken we dat bij sommige stappen die continu herhaald moeten worden, Floo juist de ondersteuning kan bieden die wij als begeleider niet kunnen geven. Zo begeleid ik een moeder met een kindje dat met een allergietest moest beginnen vanwege melkintolerantie. Dat moest in kleine stapjes, waarbij er per

fles stapsgewijs een lepeltje van de gewone voeding uit moest. Daar heb ik een schema van gemaakt en in Floo ingevoerd. Dat bleek voor deze moeder handiger dan dat ik het vertel of bij iedere fles bel. Want dan zul je net zien dat die fles op een ander moment komt, of noem het maar op. Nu kon zij op Floo drukken, en kreeg ze als ze bij de volgende stap was de uitleg zonder alle prikkels van de rest van het schema. Met als gevolg dat ze helemaal zelfstandig die allergietest heeft kunnen doen.”

Ook het oordeelloze noemt Chantal fijn. “Dat apparaat heeft geduld. Ik heb bij een ander gezin een slaapschema in Floo gezet, waarbij een begeleider op een gegeven moment kan denken: *het is onderhand 10 uur, ik wil naar huis, want om 9 uur was ik eigenlijk klaar met werken.* Maar op die robot kun je eindeloos blijven drukken als je niet meer weet welke stap je moet nemen.”

Schattig

De vraag is of dit niet ook met een tablet kan, of dat Floo echt een robot moet zijn. Volgens Chantal en Lianne heeft het meerwaarde dat Floo er leuk uitziet en schattig gevonden wordt. Dat is ook iets dat terugkwam

Privacy en service

Het duurt nog wel even voor de testfasen en de ontwikkeling van Floo afgerond zijn. Het streven is dat er naar verwachting in 2024 een betaalbare versie op de markt komt, die in grotere mate geproduceerd kan worden. Daarbij is het van belang dat de privacy van de gegevens die via Floo gedeeld worden gewaarborgd wordt. En het zal uiteindelijk vooral draaien om de service en ondersteuning op maat die bij Floo geleverd wordt.

Lees meer op mijnfloo.nl en garage2020.nl.

- in het verkennend onderzoek van Garage2020. Bastiaan: “Een van de behoeften van gebruikers bleek dat het *gezellig* moest zijn en een soort persoonlijkheid moest hebben. Als je die behoefte serieus neemt, dan moet je daar iets voor maken. Bestaande robots zoals Nora en Pepper bleken te complex en duur en niet aan te sluiten bij de behoeften. Dan verdwijnt het in de kast en dat is zonde. Dus vandaar dat we zelf iets hebben ontwikkeld en het een robot is geworden met een gezichtje, dat kan reageren en mimiek heeft. Een diep therapeutisch gesprek kun je niet met Floo voeren, het is een robot die kan activeren, herinneren, onthouden, informatie geven, structureren en overzicht bieden. Van die dingen zagen we dat het een aanvulling is op de huidige hulp.”

Floo vervangt dus niet de begeleider, maar is een ondersteuningsmiddel waardoor de begeleiding op andere fronten efficiënter kan worden ingezet. Chantal: “Uiteindelijk levert het mij tijd op, zoals bij dat schema voor de fles. Doordat dit in Floo stond, hoefde de moeder niet steeds contact op te nemen en scheelde het veel frustratie. Ze was zelfredzaam en kon met mij delen wat er wel en niet goed ging.”

Floo bij een van de gezinnen die deelnemen aan de testfase bij SDW

Daarbij kostte het Chantal wel even tijd tot de juiste vorm van het schema gevonden was. “Ik dacht eerst echt een fantastisch systeem erin gezet te hebben met een kalender en agenda met afspraken voor de stappen. Maar dat werkte totaal niet, waardoor zij erg gefrustreerd raakte: *Jij met je stomme robot*. Het was dus even zoeken, maar toen we het omzetten in het schema waarbij ze het stappenplan kon volgen, kon ze het geheel zelfstandig.”

Je traint vaardigheden op een duurzame manier in

Flauwekul?

Bij een gezin waar robot Floo werd ingezet, was de vader sceptischer, vertelt begeleider Chantal. “We vonden het belangrijk om dit gezin in de proef met de robot mee te nemen, want dit is ook onze doelgroep. Ze vinden het niet altijd fijn dat wij over de vloer komen of om mee te gaan in wat we adviseren. Uiteindelijk zei deze vader aan het eind tegen mij: *‘Flauwekul zeg, dat stomme apparaat. Ik ben blij dat hij weg is.’* Maar wat zie ik naderhand? Het kind zit op een stoel aan tafel en eet daar een koekje, terwijl het voorheen daar continu mee rondliep. En de vader speelt met zijn kind en gaat door zijn knieën en kijkt zijn dochter aan als hij haar aanspreekt. Dit deed hij voor de pilot niet, dus ondertussen had hij er wel wat van opgestoken. Zijn vriendin vertelde dat hij een paar keer de filmpjes die in Floo waren gezet in bed heeft bekeken, over dagstructuur, samen spelen en hoe spreek je je kind aan. Uiteindelijk heeft het dus wel dat bereikt wat we wilden bereiken bij hem, dat vond ik mooi om terug te zien.”

Wat ze bij SDW merken is dat dit vervolgens ook doorwerkt op andere vaardigheden, dat mensen zich meer ontwikkelen en Floo uiteindelijk niet meer nodig is. Bastiaan: “Dat zien we vaker, helaas nog niet in iedere pilot, maar dat door Floo goed persoonlijk in te stellen op specifieke vragen uiteindelijk alles beter gaat lopen in een gezin.”

Chantal: “Met Floo train je vaardigheden op een duurzame manier in. Zo was een moeder niet altijd op tijd wakker en speelde weinig met haar kind. Met filmpjes en uitleg op Floo leerde ze met haar kindje te spelen en op tijd uit bed te komen. Doordat het steeds herhaald wordt, beklijft het makkelijker.” |